

РЕЦЕНЗИЯ

на дисертационния труд ЛИДЕРСКИ СТИЛОВЕ И СТРАТЕГИИ ЗА
УПРАВЛЕНИЕ НА СТРУКТУРНИ ОРГАНИЗАЦИОННИ ПРОМЕНИ

Автор: Момчил Емилов Станишев

Научен ръководител: проф. д.пс.н. Снежана Илиева

Представеният текст е дисертационен труд за присъждане на научната и образователна степен „доктор“ по професионално направление 3.2 Организационна психология.

Кандидатът е възпитаник на УНСС (бакалавър – ИКОНОМИКА И ОРГАНИЗАЦИЯ НА ТРУДА със специализация по УЧР) и на Софийския университет (магистър – МЕЖДУНАРОДНИ ОТНОШЕНИЯ - МЕЖДУНАРОДНИ ОРГАНИЗАЦИИ И МНОГОСТРАННА ДИПЛОМАЦИЯ). Участвал е в обмен по програма за мобилност (Порто, 2015-2016). Има богат опит в организации с различен профил и предмет на дейност. Като докторант към катедра „Социална, трудова и организационна психология“ е изпълнил изискванията на учебния план.

Представеният текст е с обем от 228 стр. Структуриран е, както следва: Увод (5-8); глава I - ЛИДЕРСТВО И ЛИДЕРСКИ СТИЛОВЕ (9-54); глава II – ОРГАНИЗАЦИОННА СТРУКТУРА: ХАРАКТЕРИСТИКИ И ПРОМЯНА (55-114); ГЛАВА III - ЕМПИРИЧНО ИЗСЛЕДВАНЕ НА ЛИДЕРСКИТЕ СТИЛОВЕ И СТРАТЕГИИ ПРИ ОРГАНИЗАЦИОННИ

ПРОМЕНИ (115-142); глава IV АНАЛИЗ И ИНТЕРПРЕТАЦИЯ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ИЗСЛЕДВАНЕТО (143-186). Следват: Обобщения и изводи (187-191); Заключение (192-194); Литература (195-209); Приложения (210-227); списък на публикациите, свързани с дисертационния труд (228). В *първа глава* вниманието е насочено основно към основополагащи знания за лидерството – теории, характеристики на лидерите, лидерски стилове; със самостоятелно внимание върху трансформационното и транзакционното лидерство, визионерството, адаптивното лидерство. Във *Втора глава* се изясняват организационно-структурни въпроси (2.1) и типология на организационни структури (2.2); коментират се въпроси, свързани с промени в организационните структури (2.3); в този контекст се изследват лидерски стратегии при въвеждане на организационно-структурни промени (2.4); въвежда се понятието за учеща организация (2.5). В глава III се описва емпиричното изследване (теоретична постановка; цели – хипотези – методология - етични норми и стандарти; инструментариум; извадка). Глава IV е посветена на резултатите от изследването: (пределно) кратко е представено т.н. качествено изследване (143-146); разгърнато – количественото изследване (146-186). Последователността на изложението съчетава логиката на научното дирене и типовете обработка на данните.

Обща оценка на текста. Общата ми оценка за текста е положителна. Налице е всичко, което се очаква да има в такъв дисертационен труд – обзор, въвеждане на теоретични схеми; описание на проучването, вкл. обект / предмет / цели / задачи / хипотези / инструментариум; набиране, обработка и представяне на емпирични данни и пр. Всяка

от тези части и всеки от посочените елементи може да се оцени като изпълнен на необходимото равнище.

- В глави I и II на теоретично равнище са въведени основни понятия и конструкции, чрез които се конституира моделът на изследването (с. 116): лидерство и лидерски стилове, организационна промяна, стратегии на лидера за организационна промяна, учеща организация. Проследените автори и източници са достатъчно надеждна основа за концептуализирането на съотнесените явления. Теоретичният обзор би имал шанс да бъде по-целенасочен, ако в началото на всеки тематичен преглед ясно се обоснове изследователската призма – с „какви очи“ се интересуваме от тези автори / текстове, на какви въпроси търсим отговор.
- В глава III са посочени съществени характеристики на системата на проучването; тук водещо е формулирането на хипотезите и заявката за тяхната проверка; така също – описанието на въпросниците. Би било полезно ясно да се посочи кои емпирични индикатори (въпроси) какви данни „доставят“ и как се превръщат – при обработването – в желаните изследователски категории.
- В глава IV са представени резултати от обработката на емпирични данни в съответствие с процедурите за проверка на хипотезите. Налице са елементи на анализ на тези данни. Възможно е анализът да се задълбочи „отвъд цифрите и хипотезите“. Например, резултатите могат да се сравнят с резултати от други изследвания; могат да се формулират

принципни препоръки за нуждите на управленската практика и др.

- Списъкът на информационните източници включва 190 позиции; шестнадесет от заглавията са на български език.

Оценка на научните приноси. Заявените приноси могат да бъдат защитени. Те се отнасят до обосноваване и апробиране на концептуален модел и оценка на надеждността на изследователски инструменти; изследователски резултати, въз основа на които могат да се правят последващи теоретико-методологически развития. Съществена е възможността за практическо приложение на получените резултати.

Критични бележки. Въпроси. Препоръки.

Предвид факта, че това е подобрена версия на текста, обсъждан вече в катедрата, част от предварителните ми несъгласия и бележки са намерили отражение в процеса на подобряване на текста.

- Продължавам да мисля, че декларирането в заглавието на СТРУКТУРНИ организационни промени формира погрешни очаквания – в работата те са част от съдържанието на организационната промяна. Това е видно както от интервютата (качествено изследване)¹, така и от съдържанието на въпросниците за количественото изследване, където структурните промени са елементи на по-цялостна концепция за организационната промяна. Характеристиката *структурни* и сега

¹ При интервютата структурните промени присъстват по-отчетливо в сравнение с въпросниците на количественото изследване.

ми се вижда „пришита“ и недостатъчно ясно вградена в общата концепция на проучването.

- Намирам термина „департаментализация“ за неподходящ.
- По-добре може да се визуализира моделът на изследването (с. 116 - дисертацията) – освен основните полета, които се съотнасят, за всяко от тях могат да се покажат и основните категории, чрез които то се изследва.

Възможни са и други препоръки.

Публикации. По темата на дисертационния труд са представени 7 публикации. М. Станишев е едноличен автор на пет; две публикации са в съавторство; един от текстовете е под печат. Четири от текстовете са представени като доклади на научни конференции (два от тях са в списания). Публикациите са от периода 2015-2018. Те представят съществени резултати от дисертационното изследване; Изискванията за публикационна активност са изпълнени.

Автореферат. Авторефератът отразява адекватно съдържанието и структурата на дисертационния труд; притежава необходимите информационни полета. Дава цялостна представа за дисертационното изследване.

Лични впечатления. Не познавам лично кандидата. Впечатленията ми от него са свързани с вътрешната защита на дисертационния труд.

Заключение. Предвид гореказаното, правя следното заключение: представеният труд е цялостно и завършено дисертационно изследване. В труда са показани резултати, които дават основание за положителна оценка. Изпълнени са изискванията на ЗРАСРБ,

Правилника за неговото приложение, както и на Правилника на Софийския университет за присъждане на ОНС „Доктор“ по професионално направление 3.2 Организационна психология.

Ще подкрепя решение на уважаемото жури за присъждане на дисертанта на ОНС „Доктор“.

София, 28 октомври 2018 г

Рецензент:

(проф. д.с.н. Цветан Давидков)